

Denna studiehandledning får spridas fritt, liksom utdrag ur den, så länge källan anges

Studiehandledning för "När alla blev experter"

Den här studiehandledningen är skriven i steg, anpassat för återkommande träffar med en grupp. Självklart går det lika bra att använda den för ett enstaka tillfälle: en kväll eller en heldag, men då krävs lite anpassning. Tanken är att studiehandledningen ska göra att boken kan bli ett stöd för samtal bland deltagarna samt stimulera till fortsatta studier på egen hand eller i grupp.

Studiehandledningen bygger på fyra eller fler träffar, vill man hålla färre träffar (eller fler) väljer man självklart vilka steg man uppehåller sig vid.

Tack för att du läser, och lycka till!

Örebro i mars 2022

Björn Sundin
bjorn@bjornsundin.se

- ➔ På naralableexperter.se finns bokens källförteckning samt länkar för den som vill läsa mer. Hör gärna av er via mail om ni har frågor eller behöver någon ytterligare hänvisning eller liknande.
- ➔ Genomgående under hela studierna är att deltagarna gärna får höra av sig med invändningar, frågor och annat via epost: bjorn@bjornsundin.se
- ➔ Detsamma gäller ledaren för studierna, denna handledning blir definitivt bättre om den utvecklas utifrån dina erfarenheter!

Inför första träffen:

1. Innan träffen **funderar** alla kring följande frågor:
 - Varför vill du delta i dessa träffar?
 - Vilka exempel kan du se på ”hur svårt kan det vara-samhället”, det vill säga att så många tror sig vara experter?
 - Vilka av dessa exempel tycker du är viktigast att diskutera? Vad är allvarligast i dagens samhälle?
2. Innan träffen läser alla igenom de inledande kapitlen, till och med kapitel 5 (sidan 27).
3. Alla väljer ut – och skriver ner - tre exempel/frågor som de tycker är värda att prata mer om.

Första träffen:

Inledning: vilka är vi och varför är vi här?

1. Efter att ni presenterat er för varandra (förutsätt inte att alla känner varandra: kom ihåg att det är att betrakta som en ny grupp om någon ny tillkommit).
2. Gå laget runt kring någon eller samtliga av de frågor deltagarna funderat på i förväg:
 - Varför vill du delta i dessa träffar?
 - Vilka exempel kan du se på ”hur svårt kan det vara-samhället”, det vill säga att så många tror sig vara experter?
 - Vilka av dessa exempel tycker du är viktigast att diskutera? Vad är allvarligast i dagens samhälle?
 - Gå laget runt och börja inte diskutera det som kommer upp förrän alla har fått säga sitt!
 - Finns det något som kom fram när ni gick laget runt som bör diskuteras mer idag? Låt gruppen avgöra detta (med aktivt stöd från ledaren): om det finns något aktuellt som gruppen vill diskutera gör ni det – i så fall skjuter ni upp kommande punkter till nästa träff.

Om ni bestämmer er för att följa handledningens upplägg tar ni er an nästa punkt:

3. Börja med de exempel/frågor (se ovan) flest har valt och diskutera en i taget, tills alla fått prata om sina punkter.
4. Be var och en skriva ner några ord om sina tankar utifrån punkterna de själva valt och utifrån det de reflekterat över i diskussionen. Deltagarnas anteckningar kan man självklart diskutera vid ett senare tillfälle, men i första hand är det för att var och en ska kunna återkoppla till de första diskussionerna under fortsatta träffar.
5. Anteckna punkter från diskussionen så att ni senare kan återkomma till konkreta exempel som kommer fram i dessa diskussioner.
6. Dessa anteckningar kan fungera som en sammanfattning av vad gruppen vill eller behöver diskutera och det är klokt att återkomma till det senare under träffarna och att koppla senare områden till detta.
 - Ta gärna ordentligt med tid till detta (det kan mycket väl räcka för diskussion på både en och två träffar).

Hemuppgift inför andra träffen:

Till nästa gång sätter sig alla med ”kartan” (bilaga 1) och funderar en stund över vilka av cirklarna/rubrikerna som känns mest angelägna att prata vidare om samt lägga till rubriker som saknas på ”kartan”. Det är ett bra sätt att bekanta sig med upplägget i boken och kanske bläddra lite i olika kapitel och läsa det som verkar intressant.

Andra träffen:

Vilka exempel kan vi se på ”hur svårt kan det vara-samhället” och att så många tror sig vara experter?

1. Börja med att samla upp tankarna från steg 1.
Gå laget runt och låt var och en - i lugn och ro - få svara på exempelvis följande: är det något ni funderat på sedan förra träffen?, något som bör läggas till eller ändras i det ni då tyckte?, finns det något dagsaktuellt exempel som ni vill prata om idag, utifrån det ni läst i boken eller det ni pratade om förra gången?
→ Ledaren antecknar frågor som kan behöva tas upp i gruppen men diskutera inte det som kommer upp under varvet förrän alla har fått säga sitt.
→ Finns det något som kom fram när ni gick laget runt som bör diskuteras mer idag? Låt gruppen avgöra detta (med aktivt stöd från ledaren) och om det finns något aktuellt att diskutera gör ni det – i så fall kan ni skjuta upp kommande punkter till nästa träff.

Om ni bestämmer er för att följa handledningens upplägg tar ni er an nästa punkt (det finns tillfälle att återkomma till aktuella frågor senare):

2. Utgå från ”kartan” (bilaga 1) och låt var och en fundera i några minuter kring vilka av cirklarna/rubrikerna som känns mest angelägna att prata vidare om och lägg till nya rubriker som saknas på ”kartan”. För att underlätta kommande diskussioner är det bra om var och en rangordnar med siffror eller markerar en eller två som är särskilt angelägna.
3. Gå laget runt och låt alla berätta hur de funderat. Låt var och en berätta först, diskussionen kring helheten tar ni när alla fått ordet. Tänk på att alla ska hinna prata, se till att ingen tar all taltid...

Hemuppgift inför nästa träff:

Till nästa gång ska var och en redogöra kort för en rubrik som ni markerat på kartan. Syftet är att alla – när ni nästa gång diskuterar – ska veta mer om ämnet så att ingen sitter och känner sig utanför. Fördela rubrikerna i gruppen (en eller fler per deltagare, alla rubriker kommer nog inte hinnas med): nästa gång ska var och en väldigt kort och personligt berätta om vad hen kommit fram till och berätta om den ser några exempel på detta område i samhället idag – eller problem som skapas av rubriken.

Till exempel:

Lisa har fått ansvaret för rubriken/bubblan ”Vi är bättre utbildade (mer självsäkra...)” på kartan, som gruppen ringat in som viktig. Till kommande gång läser hon i boken kapitlet ”De bäst utbildade generationerna någonsin” eftersom det verkar handla om just detta. Men hon bläddrar även i boken och tittar i innehållsförteckningen om något annat kan ha betydelse för detta och så funderar hon på vad hon själv tror och tycker: stämmer det?, finns andra exempel?, vad talar mot att detta är en förklaring till att ”alla är experter”?

Tredje träffen (eventuellt fler träffar):

Hjälper boken oss att förklara "hur svårt kan det vara-samhället" och varför så många tror sig vara experter?

1. Börja med att samla upp tankarna sedan förra träffen. Gå laget runt och låt var och en - i lugn och ro - få svara på exempelvis följande: är det något ni funderat på sedan förra träffen?, något som bör läggas till eller ändras i det ni då tyckte?, finns det något dagsaktuellt exempel som ni vill prata om idag, utifrån det ni läst i boken eller det ni pratade om förra gången?
 - Ledaren antecknar frågor som kan behöva tas upp i gruppen men diskutera inte det som kommer upp under varvet förrän alla har fått säga sitt.
 - Finns det något som kom fram när ni gick laget runt som bör diskuteras mer idag? Låt gruppen avgöra detta (med aktivt stöd från ledaren); om det finns något aktuellt att diskutera gör ni det.

Om ni bestämmer er för att följa handledningens upplägg tar ni er an nästa punkt (ni kan återkomma till aktuella frågor senare):

2. Låt en av deltagarna börja berätta om sin rubrik (bra om den första är någon som frivilligt vill börja...). Ge deltagaren ordet för att kort (max 5 minuter) berätta om den rubrik som hen hade ansvar för. Följande bör tas upp:
 - vad handlar det om i korthet (vad behöver de andra veta för att kunna diskutera)?
 - Vad har jag tänkt och funderat på när jag läst detta? Ser jag några exempel på det som tas upp? Här kan man till exempel fundera på om man tycker att det som tas upp i boken är viktigt för det ni pratat om? Stämmer det? Finns bättre exempel? vad talar mot att detta är en förklaring till att "alla är experter"?
3. Efter att deltagaren inlett diskuterar ni detta i gruppen:
 - antingen genom att gå laget runt så att alla får berätta om sina funderingar kring just denna rubrik för att därefter släppa ordet fritt i gruppen
 - eller genom att släppa ordet fritt och diskutera fritt i hela gruppen kring rubriken
 - Oavsett vilket ni väljer är det viktigt att alla som vill får prata.
4. När ni "pratad klart" om detta fortsätter ni med att nästa deltagare tar "sin rubrik" och gör om processen ovan. Som ledare avgör du om det är läge att avbryta diskussionen eller om det är bättre att låta en rubrik fortsätta diskuteras. Till stor del avgörs detta självklart av hur mycket tid ni har till förfogande, exempelvis om det är fler träffar där ni kan fortsätta.
5. Om ni har mer än en träff till inplanerad kan ni fortsätta detta på nästa träff. I så fall kan det vara en bra idé att fördela rubriker som ni inte tidigare fördelat, och ge deltagare i uppgift att göra om samma sak med en ny rubrik på "kartan".
 - Se till att alla får berätta om "sin rubrik"; om någon vill slippa är det självklart okej, men det kan vara klokt att i så fall prata separat med hen för att se om du som ledare kan bidra till att hen ändå vågar/vill berätta om sina funderingar. Kanske krävs att du "intervjuar" deltagaren?

Hemuppgift inför sista träffen:

Läs kapitlet ”9 saker du och jag kan göra” och fundera på följande frågor:

1. Är det något i listan du är tveksam till?
2. Finns det annat man kan göra? Koncentrera er på konkreta åtgärder och försök undvika alltför allmänna formuleringar. Som exempel: istället för en allmän formulering som ”förbättra skolan”; är det bättre att peka ut något särskilt som du tror behövs i skolan.
3. Har du något förslag på vad gruppen eller några av er i gruppen kan göra – rent konkret?

Sista träffen:

Vad gör vi åt detta?

1. Börja med att samla upp tankarna sedan förra träffen. Gå laget runt och låt var och en få svara på en eller flera av nedanstående frågor:
 - är det något ni funderat på sedan förra träffen?
 - något som bör läggas till eller ändras i det ni då tyckte?
 - finns det något dagsaktuellt exempel som ni vill prata om idag, utifrån det ni läst i boken eller det ni pratade om förra gången?
 - Ledaren antecknar frågor som kan behöva tas upp i gruppen men diskutera inte det som kommer upp under varvet förrän alla har fått säga sitt.
 - Finns det något som kom fram när ni gick laget runt som bör diskuteras mer idag? Låt gruppen avgöra detta (med aktivt stöd från ledaren) och om det finns något aktuellt att diskutera gör ni det. Men tänk på att det är sista träffen och att det är klokt att hinna med följande punkter också...
2. Återvänd till listan från steg 1. Har vi fått förklaringar på det vi pratade om då, har vi lärt oss något mer? Gå laget runt och låt var och en reflektera. Anteckna sådant som ni bör återkomma till i diskussionen i helgrupp.
3. Nu är det dags för hemuppgiften! Bläddra fram till kapitlet ”9 saker du och jag kan göra” och diskutera!
 - Är det något i listan ni är tveksamma till?
 - Finns det annat man kan göra? Koncentrera er på konkreta åtgärder och försök undvika alltför allmänna formuleringar. Som exempel: istället för en allmän formulering som ”förbättra skolan”; är det bättre att peka ut något särskilt som du tror behövs i skolan.
 - Här kan ni antingen gå laget runt så att alla får berätta om sina funderingar kring fråga 1 och 2 för att därefter släppa ordet fritt i gruppen. Eller så släpper du ordet fritt och diskuterar fritt i hela gruppen kring frågorna.

Oavsett vilket ni väljer är det viktigt att alla som vill får prata.
4. Nu ska ni runda av och avsluta studierna:

Avsätt minst 20 minuter åt att prata om deltagarnas konkreta förslag på vad gruppen eller några av er i gruppen kan göra – rent konkret (den tredje frågan i hemuppgiften)!

 - Vill några ses igen för att fortsätta diskutera eller agera?
 - Vill någon eller några skriva något som den/de vill diskutera med övriga? (Se i så fall till att de har varandras kontaktuppgifter!)
 - Är det någon av deltagarnas förslag på fortsatt handling som fler vill engagera sig i? Hur?
5. När ni gett varandra en känsla av att det är möjligt att göra något är det dags att avsluta cirkeln...
Lycka till med det fortsatta arbetet!